

SEMANTIZMAI POLICIJOS PAREIGŪNŲ TARNYBINIUOSE DOKUMENTUOSE

Rasa Dobržinskienė*

Mykolas Romeris universiteto Viešojo saugumo fakulteto Humanitarinių mokslų katedra

V. Putvinskio g. 70, LT-44211 Kaunas

Tel. 30 36 64

El. paštas rasa.dobrzinskiene@mrui.eu

Anotacija. Lietuvių kalbos raštingumo problema šiuo metu vis stipriau yra keliama į viešumą. Tai aktualus klausimas tiek kiekvienam šalies piliečiui, tiek kiekvienos profesijos atstovui kaip tos profesijos įvaizdžio atspindžiui. Šiame straipsnyje analizuojama tik viena klaidų rūšis – semantizmai, vartojami policijos pareigūnų tarnybiniuose dokumentuose. Semantizmų klaidų grupė yra aktuali dėl savo apgaulingos vartosenos, nes semantizmai yra lietuviški žodžiai, tik vartojami ne savo reikšmėmis. Šis požymis lemia, kad paprastai net nesusimąstoma dėl klaidingos vartosenos. Nors kiekvienos kalbos žodynas yra dažniausiai kintanti kalbos dalis, vis dėlto dalis semantizmų policijos pareigūnų raštuose, kaip ir bendrojoje vartosenoje, nekinta jau daugelį metų, yra tvirtai įsišaknijusi ir neleidžia lietuviškiems atitikmenims jų pakeisti. Tokie dažniausi yra veiksmažodžiai (*patalpinti, išimti, aptarnauti, prijungti*), rečiau ne savo reikšmėmis vartojami daiktavardžiai (*daviniai, eilė*), būdvardis (*pilnas, -a*),rieveiksmis (*pilnai*). Siekiant išvengti šių klaidų, reikia jas kuo dažniau viešinti, skatinti pareigūnus vartoti lietuviškus jų atitikmenis ir ugdyti bendrą policijos pareigūnų raštingumą ir kalbos kultūros sampratą plačiaja prasme.

Pagrindinės sąvokos. Kalbos kultūra, policijos pareigūnų tarnybiniai dokumentai, kalbos klaida, semantizmai.

IVADAS

Lietuvių bendrinės kalbos vartojimo ir raštingumo problema pastaruoju metu vis labiau gvildenama ir keliama į viešumą. Daug lemia ir pačios visuomenės suvokimas, kokią reikšmę jos tautiniam identitetui turi gimtosios kalbos išlaikymas, vertinimas, saugojimas nuo svetimų kalbų neigiamos įtakos ir pan. Kalbos ir visuomenės santykis priklauso nuo visuomenės tautinės savivertės ir kalbos gebėjimo kisti ir prisitaikyti prie naujų gyvenimo realijų nepaminant normų ir reikalavimų. Dideliame informacijos sraute žmogui yra sunku viską žinoti ir išmanyti, nors ta informacija yra labai arti kiekvieno šiandienio žmogaus, ypač esanti elektroninėje terpėje. Be bendro kalbos svarbos suvokimo ir gebėjimo vartoti kalbą kasdienėje aplinkoje, svarbi ir profesijos kalba, jos terminija. Nes ši kalbos atmaina reprezentuoja ne tik patį žmogų, bet ir jo atstovaujamą profesiją. Svetimųbių išdaryta kalba nepuošia nė vienos profesijos darbuotojų kalbos bei rodo jų galimą nekompetenciją dirbant savo darbą. Pavyzdžiui, jeigu oficiali institucija teikia dokumentus, parašytus netaisyklinga kalba, ar ją galima vertinti kaip dirbančią atsakingai? Juk atsakingumas, pareigingumas negali būti

skirstomas į svarbų ir nesvarbų. Šios savybės tiesiog yra arba jų nėra. Jeigu neatsakingai elgiamės vienu atveju, ar turėtume elgtis atsakingai kitu atveju? Jeigu kalba yra Lietuvos Respublikos Konstitucijoje įvardyta kaip valstybinė kalba¹, o valstybinės kalbos pagrindas yra bendrinė kalba, tad diskutuoti šiuo klausimu lyg ir nėra dėl ko. Deja, tikrovėje nerimsta diskusijos, kiek reikia taisyti lietuvių kalbą, kiek įleisti į ją svetimžodžių, ir galiausiai siūloma leisti visuomenei šnekėti taip, kaip ji nori. Šnekėti kaip norime buitiniame gyvenime ir nedraudžiama, tačiau viešajame gyvenime, oficialioje aplinkoje turėtume laikytis tam tikrų taisyklių kaip ir daugeliu kitų atveju. Kas būtų, jeigu mes visur taikytume taisyklę: kaip noriu, taip ir elgiuosi, laikausi tik tų įstatymų, kokių noriu, paisau reikalavimų tik tokių, kokie man patinka ir pan. Ar neįsivyratų chaosas? Ko gero, taip. Taigi taisyklės yra tam, kad suvienodintų visuomenės elgesio ir gyvenimo normas, kad būtų laikomasi įstatymų ir teisės normų ir t. t. Tas pats aktualu ir kalbai: jeigu kiekvienas iš mūsų kalbės bet kur ir bet kada kaip jis nori, vargu ar susikalbėsime. Juk kiekvienas visuomenės sluoksnis turi savą kalbos atmainą, bet ne kiekvienas norėsime perimti kalėjimo, narkomanų kalbos dalykus, kaip ir ne kiekvienas galės kalbėti, o juo labiau suprasti oficialią ir sudėtingų tarptautinių žodžių kupiną kalbą. Tam ir reikalingos normos, kurios reguliuotų, kas ir kada tinkama vartoti, o žmogaus noras ir gebėjimas laikytis tų normų parodo jo visuomeninį ir pilietinį statusą. Tų visuomenės ir profesijos sluoksnių atstovai, kurie yra matomi ir girdimi viešai, turėtų ypač atkreipti dėmesį į tai, kaip jie kalba. Viena iš tokių sričių yra policijos pareigūnų profesija, kuriai kalbos kultūros (plačiąja prasme) išmanymas yra itin svarbus komunikuojant su visuomene. Taip pat svarbu tinkamai ir tiksliai užpildyti teisinės paskirties dokumentus, kad juose pateikta informacija būtų aiški, nedviprasmiška ir pateikta taisyklinga kalba, kad netaptų pajuokų ir kritikos objektu².

Bendradarbiaujant su Kauno apskrities vyriausiojo policijos komisariato (toliau – Kauno aps. VPK) vyr. kalbos tvarkytojomis (vyr. specialistėmis), pastebėta tendencija, kad kai kurios kalbos klaidos vis dar vyrauja tarnybinių dokumentų kalboje, nors jau seniausiai įtrauktos į *Didžiųjų kalbos klaidų sąrašą* ir nuolat primenamos kaip netinkamos bendrinei kalbai. Vienos sunkiausiai atpažįstamų leksikos klaidų yra semantizmai.

Taigi šio straipsnio **objektas** – policijos pareigūnų tarnybiniuose dokumentuose vartojami semantizmai.

¹ Lietuvos Respublikos Konstitucija, Kaunas: Judex, p. 6.

² <http://www.delfi.lt/pilietis/naujienos/uz-paslaugas-pinigu-negaves-ir-i-policija-kreipesis-vairuotojas-pasipiktino-pareigunu-nerastingumu.d?id=60989661>.

Straipsnio **tikslas** – atskleisti policijos pareigūnų tarnybiniuose dokumentuose dažniausiai daromų leksikos klaidų – semantizmų – vartoseną.

Tikslui pasiekti iškelti šie **uždaviniai**:

1. Aptarti kalbos kultūros reikšmę policijos pareigūno darbe.
2. Išanalizuoti policijos pareigūnų tarnybiniuose dokumentuose rastus semantizmus.
3. Aptarti semantizmų vartojimo priežastis.

Straipsnio **medžiaga** atrinkta iš policijos pareigūnų tarnybinių dokumentų bendradarbiaujant su Kauno aps. VPK vyr. kalbos tvarkytojomis (vyr. specialistėmis).

Medžiagai analizuoti ir rezultatams pateikti taikytas aprašomasis ir analitinis **metodai**.

KALBOS KULTŪROS REIKŠMĖ POLICIJOS PAREIGŪNO DARBE

Lietuvos policijos pareigūnų etikos kodekso, patvirtinto Lietuvos policijos generalinio komisaro 2004 m. liepos 16 d. įsakymu Nr. V-347, 4.25 papunktyje teigiama, kad policijos pareigūnas tarnybinėje veikloje turi tobulinti savo *kalbos*³ ir bendravimo *kultūrą*⁴. *Kalbos kultūra* siaurąja prasme yra kalbos taisyklingumas, o plačiąja prasme ji apima kalbos estetiką ir kalbos etiką⁵. Šiandienėje visuomenėje nepakanka tik kalbos taisyklingumo, vertinama bendravimo visuma – gebėjimas „kiekvienam atvejui parinkti tinkamiausias, pačias paveikiausias kalbos raiškos priemones“⁶, išmanyti, kokioje situacijoje ką ir kaip sakyti. Vadinas, kalba suprantama kaip viena svarbiausių komunikacijos formų. Antra vertus, jeigu ji yra tokia svarbi, ją reikia vertinti ir puoselėti, bet, deja, lietuvių kalbos prestižas tėra utopinė sąvoka. Kalbos ir visuomenės santykis yra ganėtinai probleminis, nepaisant kalbos demokratizavimo, nors kalbos prestižas sudaro vieną iš kalbinės aksiologijos⁷ dalių. Vertybiniu požiūriu kalba gali būti vertinama kaip etninė vertybė, kaip kultūros ir komunikacijos vertybė, kaip prekinė rinkos vertybė, kaip kultūros elemento vertė. Atsižvelgiant į tai, kalba suvokiama ir kaip dvasinio paveldo dalis, ir kaip dabarties įrankis bendrauti ir atlikti visas kalbai būdingas funkcijas⁸. Kalba, tapusi visuotine bendravimo forma, skaidosi į įvairias kalbos atmainas, iš kurių viena yra profesinė kalba, kuri įvardijama

³ Pažymėta straipsnio autorės.

⁴ Lietuvos policijos generalinio komisaro 2004 m. liepos 16 d. įsakymas Nr. V-347 „Dėl Lietuvos policijos pareigūnų etikos kodekso patvirtinimo“, Valstybės žinios, 2004, Nr. 113.

⁵ Šukys, J. *Kalbos kultūra visiems*. Kaunas: Šviesa, 2006, p. 9.

⁶ Pupkis, A. *Kalbos kultūros studijos*, Vilnius: Gimtasis žodis, 2005, p. 74.

⁷ *Aksiologija* – tai vertybių teorija, tirianti vertybių prigimtį, vertinimo pagrindus, motyvus ir kriterijus.

⁸ Pupkis, A. *supra note*, p. 39–40.

kaip dalykinės kalbos atmaina⁹, t. y. profesinėje veikloje ar studijuojant vartojama kalba. Nors dalykinė kalba neapima specialisto ir nespecialisto komunikacijos, tą kompensuoja kalbos kultūros plačiąja prasme sąvoka, reprezentuojanti kalbėtojo gebėjimą kalbėti ne tik taisyklingai, bet ir gražiai, estetiškai bei etiškai.

Policijos pareigūno profesijoje iš tikrųjų svarbi kalbos kultūra plačiąja prasme. Tai profesija, kuriai aktualus dažnas bendravimas: tiek policijos pareigūnų tarpusavio bendravimas, tiek su visuomene. Gerėjančią policijos įvaizdį lemia ne tik pareigūnų darbas, veikla, bet ir plėtojama komunikacija, dar vadinama viešaisiais ryšiais. Be to, svarbus ne tik sakytinis bendravimas, bet ir gebėjimas rašyti, pildyti tarnybinius dokumentus, nes dažnas jų siunčiamas žmonėms, įvairioms institucijoms. Pagal tai, kaip jie būna parašyti, sprendžiama ir apie pačią policijos instituciją, ir apie jos darbuotojus. Patekus į viešumą klaidingai parašytiems dokumentams, institucijos įvaizdis sumenkinamas.

SEMANTIZMŲ VARTOJIMAS – VIENA IŠ POLICIJOS PAREIGŪNŲ TARNYBINIUOSE DOKUMENTUOSE DAROMŲ KALBOS KLAIDŲ

Kalbos norma yra kalbininkų aprobuota ir visuomenei teikiamas bendrinės kalbos reiškinys. Normos nėra dirbtinai sudarytos, jos paremtos gyvosios kalbos taisyklėmis, vartojimo polinkiais¹⁰. Kai nepaisoma kalbos normos – daroma *kalbos klaida*. Kalbos klaidos klasifikuojamos į tarties, kirčiavimo, leksikos, morfologijos, žodžių darybos ir sintaksės. Kiekvienoje iš šių grupių išsiskiria klaidų branduolys, kurio neįveikia nei laikas, nei kalbininkų pastangos, nei kalbos tvarkytojų priminimai. Tos klaidos tiesiog parazituoja ir neleidžia įsitvirtinti jų lietuviškiems pakaitalams.

Iš leksikos klaidų gajausi yra semantizmai (žodžiai, pavartoti netinkama reikšme), nes žodžių reikšmės skolinius atskirti ir įsidėmėti yra sudėtinga. Tai lietuviški žodžiai, tik jie vartojami ne savo reikšme, dažniausiai dėl kitų kalbų poveikio. Žinant, kad lietuvių kalbos žodžiai paprastai turi ne po vieną reikšmę, iš tikrųjų ne visada lengva kai kuriuos jų tinkami vartoti. Svetima reikšme pavartojami įvairių kalbos dalių žodžiai, tačiau dažniausiai – veiksmazodžiai, nes jų reikšmių sistema paprastai gana plati ir įvairiose kalbose labiausiai skiriasi.¹¹

⁹ *Specialybės kalba, profesinė kalba* nuo dalykinės kalbos skiriasi tuo, kad neapima specialisto ir nespecialisto komunikacijos (Kontutytė, E. *Ką apima sąvoka „dalykinė kalba“?* Kalbotyra, Nr. 57 (3), 2007, p. 157).

¹⁰ *Lietuvių kalbos kultūra*, Šiauliai: Lucilijus, 2006, p. 11.

¹¹ Šukys, J. *supra note*, p. 54.

Kai kurios policijos pareigūnų tarnybiniuose dokumentuose daromos kalbos klaidos glaudžiai susijusios su specifiniu kontekstu, būdingu teisiniams tekstams. Pavyzdžiui, semantizmas *talpinti*, kurio reikšmė *daryti, kad tilptų*, paprastai klaidingai vartojamas vietoj veiksmažodžių *spausdinti* (straipsnį, reklamą), *įkelti, įdėti* (į žiniatinklį, tinklalapį, svetainę), *paskelbti* (internete) – šios reikšmės teikiamos *Didžiųjų kalbos klaidų sąrašė, Kalbos patarimuose*, tačiau policijos pareigūnų raštuose jis vartojamas ir šiomis reikšmėmis: *apgyvendinti, apnakvindinti, įlaipinti, uždaryti* ir pan.:

Paprašė jį privažiuoti tarnybiniu automobiliu, nes reikėjo į automobilį *patalpinti* (= įlaipinti) šunį.

Prašo *patalpinti* (= paguldyti) į psichiatrijos ligoninę.

Įrengta nedidelė automobilių stovėjimo aikštelė, *talpinanti* (= kurioje telpa) labai mažai automobilių.

Gauta duomenų iš Interpolo Jungtinės Karalystės nacionalinio biuro, kad šiuo metu V. T. *patalpintas* į HMP Pentonville kalėjimą (= yra HMP Pentonville kalėjime, įkalintas HMP Pentonville kalėjime).

D. E. *patalpintas* (= uždarytas) į areštinę.

Kaip matyti, veiksmažodžio *talpinti* vartoseną praplečiama dar kitomis netinkamomis reikšmėmis, būdingomis tik policijos pareigūnų rengiamiems dokumentams. Nors lietuvių kalboje yra pakankamai atitikmenų kiekvienam veiksmui įvardyti, vis dėlto pasirenkamas veiksmažodis *talpinti* ir vartojamas bet kokiam su buvimu susijusiam veiksmui perteikti.

Kitas veiksmažodis, kuris vartojamas ne savo, tik policijos pareigūnų raštams būdinga reikšme, yra *išimti*. Tikrosios jo reikšmės yra *paimti iš kur, ištraukti; atsiimti, paimti ką duotą; pašalinti, išdildyti*¹². Paprastai bendrinėje vartosenoje šio veiksmažodžio klaidų nepastebima, tačiau kalbamuojų atveju jis vartojamas reikšme *paimti*. Matyt, tokiai vartosenai turėjo įtakos rusų kalbos žodžiai *узять, изымать*, paskiemeniui išsiversti į lietuvių kalbą. O dabar, nepaisant to, kad rusų kalbos įtaka lietuvių kalbai stipriai mažėja, policijos pareigūnai jaunesniems kolegoms perduoda šį žodį kaip terminą. Kartais tokia vartoseną atrodo net nelogiška, keistoka, pavyzdžiui, ar galima kaip nors išimti alkoholį:

Pareiškėjas pareigūnės paprašė *išimti* (= paimti) iš B. J. alkoholį ir patikrinti jos girtumą, kadangi su girta motina nepilnamečiai vaikai likti negali.

¹² Prieiga internete: <http://www.dlkz.lt>.

Buvo *išimta* (= paimta) 12,9 litro alkoholio bei 872 pakeliai cigarečių, nepaženklintų nustatyta tvarka.

Daugeliu kitų atvejų semantizmas *išimti* vartojamas daiktų konfiskavimo, įkalčių paėmimo reikšmėmis:

Atliekant ikiteisminį tyrimą pagal LR BPK reikalavimus, *išimti* (= paimti) daiktai iš įvykio vietos buvo saugomi Kauno apskr. VPK iki ikiteisminio tyrimo pabaigos.

Bendrinėje lietuvių kalbos vartosenoje klystama vartojant veiksmažodį *aptarnauti* vietoj tinkamesnių ir tiksliau įvardijančių atitinkamą veiksmą veiksmažodžių *prižiūrėti* (namus), *tvarkyti* (sąskaitą), *vežti* (keleivius). Policijos pareigūnų tarnybiniuose dokumentuose šis veiksmažodis dar vartojamas ir kalbant apie teritoriją:

Kauno apskrities vyriausiojo policijos komisariato Kauno miesto Panemunės policijos komisariato Viešosios policijos skyriaus Šančių ir Panemunės policijos nuovados *aptarnaujamoje* (= prižiūrimoje; nuovada priklausančioje) teritorijoje yra viešojo maitinimo įstaigos UAB „X“ kavinės-barai.

Dar vienas aktualus dažna vartosena ne savo reikšme yra veiksmažodis *prijungti*. Jis netaisyklingai vartojamas reikšmėmis *pridėti*, nors jo tikrosios reikšmės yra *prisieti*, *pritvirtinti*; *įtraukti*, *priskirti*¹³, todėl netinkama sakyti:

Prie šio pareiškimo buvo *prijungti* (= pridėti) trys tarnybiniai pranešimai.

Kanceliarinėje kalboje kalbant apie dokumentus, vartojamas tik veiksmažodis *pridėti*, tad ir visais atvejais, kai kalbama apie įvairius dokumentus, vartotinas tik minėtas veiksmažodis.

Mažiau tarp semantizmų yra daiktavardžių, tačiau kai kurių jų vartosena taip pat yra stipriai įsitvirtinusi tiek bendroje vartosenoje, tiek policijos pareigūnų rašomuose dokumentuose. Daiktavardžiai *daviniai*, *eilė*, vartojami ne savomis reikšmėmis dėl tos pačios rusų kalbos padarytos įtakos mūsų kalbai, iki šių dienų dar vis yra įsitvirtinę vartosenoje:

Atpažino vieną iš vyriškių, kuris galėjo padaryti šį nusikaltimą, ir pateikė jo anketinius *davinius* (= duomenis).

Šią viktoriną jau *eilę* (= daugelį) metų organizuoja.

Lietuvių kalboje žodis *davinys* taip pat yra, tačiau jis reiškia *duodamą maisto ar pašaro kiekį, porciją*¹⁴, o duomuo – *kas duota, kuo remiamasi, darant išvadas*¹⁵. Akivaizdu, kad

¹³ Ibid.

¹⁴ Ibid.

kalbant apie su maisto kiekiu nesusijusius dalykus, vartotinas tik daiktavardis *duomenys*. Daiktavardis *eilė* turi net penkias reikšmes¹⁶, iš kurių nė viena nežymi nekonkreto kiekio, tačiau neretai tokia reikšmė vartojamą daiktavardį galima išgirsti sakant ar pamatyti parašytą dokumentuose. Taigi reiškiant nekonkretų kiekį vartotini žodžiai *daug*, *daugelis*, *nemaža*, *visas būrys*, *visa grupė* ir pan.

Iš būdvardžių semantizmų minėtinas *pilnas*, *-a* ir iš jo daromas prieveiksmis *pilnai*:

Prie sąskaitos faktūros buvo pridėtas *pilnas* (= užpildytas) 2012-05-07 defektinis aktas.

Iš anksto numatyti tikslią automobilio remonto sumą yra gana sunku, tiksli suma sužinoma tik atlikus *pilną* (= visą) automobilio remontą.

Pilnai (= visiškai) pripažino savo kaltę.

Būdvardis *pilnas*, *-a*, prieveiksmis *pilnai* paprastai siejami su pilnio, pilnumo reikšmėmis, kurios minėtame kontekste yra netinkamos. Šis žodis nevartotinas reikšmėmis *visas*, *-a*, *visiškas*, *-a*; *visai*, *visiškai*.

Taigi šie semantizmai, reikšmės skoliniai, yra dažniausiai vartojami policijos pareigūnų tarnybiniuose dokumentuose. Tai rodo, kad jų vartoseną yra tvirtai įsigalėjusi ir sunkiai vietoj jų skinasi kelių tinkamomis reikšmėmis vartotini žodžiai. Tokiai pasekmei įtakos turi ir abejingumas savo kalbai, nenoras keisti rašto kalbos įpročių. Nors dabartinėje informacijos visuomenėje gausu aprobuotų šaltinių (tiek spausdintų, tiek elektroninių), kurie gali pagelbėti rengiant dokumentus, įprotis, kalbos šampai, klišės nugalė norą ir siekį tobulėti. Norint ateityje išvengti aptartų klaidų, siektinas šių klaidų viešinimas, aiškinimas, taip pat pačių policijos pareigūnų kalbos kultūros sąmoningumo kėlimas ir skatinimas tiek informaciją skelbiant institucijos vidiniame intranete, tiek leidžiant spausdintas atmintines ar net organizuojant trumpus kursus, kuriuose būtų nuolat primenamos besikartojančios tarnybiniuose daromos kalbos klaidos. Juk taisyklinga kalba – vienas iš kalbos kultūros plačiąja prasme aspektų, padedančių kurti ir gerinti policijos pareigūno įvaizdį.

IŠVADOS

Kalbos kultūra plačiąja prasme plėtoja kalbos ir raštingumo sampratą, kurios pabrėžia kalbą kaip vieną pagrindinių komunikacijos formų, atskleidžiančių ne tik gebėjimą bendrauti, bet ir komunikacijos dalyvių, kaip tam tikros profesijos reprezentatorių, vaidmenį. Kalbos

¹⁵ Ibid

¹⁶ Ibid

klaidų pobūdis yra įvairus, bet pati painiausia grupė yra semantizmai, nes tai lietuviški žodžiai, tik pavartoti ne savo reikšmėmis. Tokių kalbos klaidų policijos pareigūnų tarnybiniuose raštuose vis dar dažnokai randama. Ypač populiarūs semantizmai *patalpinti, išimti, aptarnauti, prijungti, eilė, daviniai, pilnas, -a, pilnai*. Daugelio jų vartoseną nulemta rusų kalbos įtakos ir vis dar perduodama iš kartos į kartą. Semantizmų lietuviškų atitikmenų vartosenos įsigalėjimui gali įtakos turėti pačių policijos pareigūnų neabejingumas taisyklingai kalbai, domėjimasis raštų kalbos ypatumais ir šių klaidų kuo dažnesnis viešinimas ir aiškinimas.

LITERATŪRA

1. Lietuvos policijos generalinio komisaro 2004 m. liepos 16 d. įsakymas Nr. V-347 „Dėl Lietuvos policijos pareigūnų etikos kodekso patvirtinimo“, Valstybės žinios, 2004, Nr. 113.
2. Lietuvos Respublikos Konstitucija, Kaunas: Judex, p. 6.
3. *Lietuvių kalbos kultūra*, Šiauliai: Lucilijus, 2006.
4. Pupkis, A. *Kalbos kultūros studijos*, Vilnius: Gimtasis žodis, 2005.
5. Šukys, J. *Kalbos kultūra visiems*. Kaunas: Šviesa, 2006.
6. <http://dlkz.lt>
7. <http://www.delfi.lt/piliety/naujienos/uz-paslaugas-pinigu-negaves-ir-i-policija-kreipesis-vairuotojas-pasipiktino-pareigunu-nerastingumu.d?id=60989661>

SEMANTISMS IN OFFICIAL DOCUMENTS OF POLICE OFFICERS

Rasa Dobržinskienė*
Mykolas Romeris University

Summary

The problem of literacy of Lithuanian language is coming more important nowadays and it is the object of discussing. Now the culture of language is understanding like the part of image of every man. He have to use not only correct words and their forms, to make sentences correctly, but also he must have ability to speak fluently, esthetic, politely and so on. It is actual to understand that the language is very important for the nation. Because of that people must to feel value of using it, they must secure and protect it.

The important of national language is actual for professional language too. Every member of his profession have to know terms, grammar rules how to use correct language. Police officers often communicate with people, write documents, which language must be fluently, without incorrect words. Otherwise it can come as object of mock.

There are several group of language mistakes, but only one group of them is analyzing in this article – the semantisms. They are often uses in official documents of police officers. Semantisms are deceitful mistakes, because they are using only with wrong meaning, but the words are correct. This means that a lot of people can't understand and see what wrong are with them. Police officers do the same mistakes too. Several words are using with specific meaning only in official documents of police officers. For example, *talpinti* have meaning *daryti, kad tilptų*, but usually is incorrectly using instead *spausdinti, ikelti, įdėti, paskelbti*, but this word in documents of police officers is using to mean

apgyvendinti, apnakvindinti, įlaipinti, uždaryti and so on. Or the verb *išimti*, which means *paimti iš kur, ištraukti; atsiimti, paimti ką duotą; pašalinti, išdildyti*, but is using instead mean *paimti*. The most of similar using is determined by other language (for example, Russian) influence. Nevertheless Russian is not popular language in Lithuania, it's inheritance is very popular in some places of language, because wrong practice is given by elder colleague to younger.

The most often using semantisms are verbs, but the nouns, adjectives, adverbs are rare semantisms. Only several words like *eilė, daviniai, pilnas, -a, pilnai* are using with incorrect means. But their usage is repeated and the Lithuanian equivalents can't to take strong position to interchange them. It's the future goal to make that words with incorrect meaning will not be so popular in official document of police officers.

Keywords: culture of language, official documents of police officers, mistakes of using language, semantisms.

Rasa Dobržinskienė*, Doktorė, Mykolas Romeris universiteto Viešojo saugumo fakulteto Humanitarinių mokslų katedros lektorė. Mokslinių tyrimų kryptys: kalbos kultūra, specialybės kalbos kultūra, pragmatinė lingvistika, televizijos ir spaudos reklamų kalba.

Rasa Dobržinskienė*, Doctor, Mykolas Romeris University, Faculty of Public Security, Department of Humanities, lecturer. Research interests: culture of language, professional language, pragmatic linguistics, language of advertisements and commercials.